

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดดังนี้

- 2.1 โครงสร้างและองค์ประกอบทางภาษา
- 2.2 ความรู้เรื่องเสียงในภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์
- 2.3 หน่วยเสียงพยัญชนะของภาษาไทยอีสานที่ต่างจากภาษาไทยกลาง
- 2.4 ความหมายของคำควบกล้ำ
- 2.5 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน
- 2.6 หลักการอ่านออกเสียง
- 2.7 การอ่านออกเสียง
- 2.8 วิธีสอนที่นำมาใช้ในการฝึกอ่านออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำ ร ล ว
- 2.9 ความสำคัญของผู้ประกอบการสอนและหลักการใช้อุปกรณ์การสอน
- 2.10 หลักในการสร้างแบบฝึก
- 2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออกเสียง
- 2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

2.1 โครงสร้างและองค์ประกอบทางภาษา

จากคำกล่าวที่ว่า "บ้านเรือนย่อมมีโครงสร้างฉันใด ภาษาย่อมมีโครงสร้างฉันนั้น" ทุก ๆ ภาษาย่อมจะมีโครงสร้างของตัวเอง และโครงสร้างทางภาษาจะแตกต่างกันไป แต่ทุกภาษาจะมีโครงสร้างที่เหมือนกัน 2 ประการ คือ

1. โครงสร้างทางเสียง
2. โครงสร้างทางไวยากรณ์

1. โครงสร้างทางเสียง

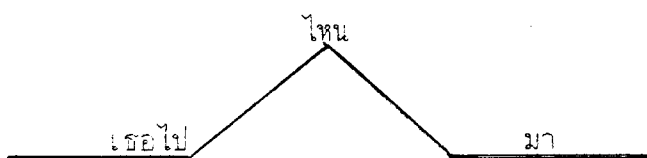
ภาษาประกอบไปด้วยเสียง เสียงที่สำคัญเราเรียกว่า "หน่วยเสียง" (Phonemes) หน่วยเสียง เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในภาษา จะทำหน้าที่แยกความหมาย ในภาษาให้แตกต่างกัน หน่วยเสียงแต่ละภาษา จะแตกต่างกันตามโครงสร้างทางภาษา หน่วยเสียงที่สำคัญในภาษาไทย มี 3 ชนิด คือ

1. หน่วยเสียงแท้
2. หน่วยเสียงแปร
3. หน่วยเสียงดนตรี

1. **หน่วยเสียงแท้** คือ เสียงที่เปล่งออกมาจากลำคอโดยตรง โดยไม่ถูกอวัยวะต่าง ๆ ในปากปิดหรือกั้นลมไว้ เป็นเสียงที่เปล่งออกมาได้โดยสะดวก เช่น เสียง อ ก อี เอ โอ ออ เป็นต้น สัญลักษณ์ หรืออักษรที่ใช้แทนเสียงแท้ เรียกว่า "สระ"

2. **หน่วยเสียงแปร** คือ เสียงที่เปล่งออกมาจากลำคอแล้ว ถูกอวัยวะต่าง ๆ ในปากปิดกัก หรือกั้นลมไว้ ไม่ปล่อยให้ลมผ่านออกมาได้สะดวก ทำให้เสียงแปรไป เช่น เสียง /ป/ ริมฝีปากทั้งสองข้างปิด กักลมเป็นต้น สัญลักษณ์ หรือ ตัวอักษรที่ใช้ แทนเสียงแปร เรียกว่า "พยัญชนะ"

3. **หน่วยเสียงดนตรี หรือเสียงผัน** คือ เสียงแท้หรือเสียงแปรนั่นเอง ที่เปล่งออกมาแล้วมีระดับ เสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ คล้ายเสียงดนตรี เช่น ประโยคว่า เธอไปไหนมา ถ้าเขียนเป็นเส้นตรงตามระดับความสูงต่ำของเสียงจะได้ ดังนี้

สัญลักษณ์หรือตัวอักษรที่ใช้แทนเสียงดนตรีหรือเสียงผันนี้ เรียกว่า "วรรณยุกต์" (เอกลักษณ์ จารุเมธิชน, 2535)

2 โครงสร้างทางไวยากรณ์

เป็นโครงสร้างของภาษาที่เกี่ยวกับหน่วยคำ (Morphemes) การสร้างคำการสร้างประโยค รวมทั้งความสัมพันธ์ของหน่วยคำและประโยค (ประยูทธ กุยสาคร, 2527)

2.2 ความรู้เรื่องเสียงในภาษาไทยกลางตามแนวมานุษยศาสตร์

ภาษาเกิดขึ้นได้อย่างไร นักภาษาศาสตร์หลายคนได้กล่าวไว้แตกต่างกันไป เพราะยังไม่มีหลักฐานที่แน่นอน แต่เชื่อกันว่า เสียงคำเกิดขึ้นก่อนรูปคำ หรือภาษาพูดเกิดก่อนภาษาเขียนนั่นเอง เริ่มแรกมนุษย์เราใช้ภาษาไปเพื่อการสื่อสาร จากนั้นก็เป็นการเปล่งเสียงออกมาอย่างไม่เป็นระบบ หลังจากนั้นจึงเกิดเป็นภาษาขึ้น (มสธ., 2529)

ดังนั้นเมื่อเราเขียนหนังสือก็หมายถึงเราเขียนสัญลักษณ์แทนเสียงพูด เราอ่านหนังสือก็แปลว่าเราแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นเสียงพูด

วิไลวรรณ ตรีศรี ชะนะมา (2529) กล่าวว่า เสียงในภาษาหมายถึง เสียงที่มนุษย์เปล่งออกมา เพื่อสื่อความหมาย ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน นักภาษาศาสตร์หรือนักภาษาศาสตร์จะเริ่มพิจารณาเสียงที่เป็นหน่วยย่อยที่สุดที่มีนัยสำคัญในแต่ละภาษา เสียงหน่วยย่อยที่มีนัยสำคัญเหล่านี้เมื่อเราเปล่งตาม ๆ กันออกมาอย่างกระชั้นชิด จะทำให้เกิดเป็นพยางค์ และคำที่มีความหมายในภาษาชั้นมนุษย์เปล่งเสียงหน่วยย่อยที่สุดตาม ๆ กันออกมานี้เราเรียกว่า การประสมเสียงในภาษา

กำชัย ทองหล่อ (2533) จำแนกเสียงในภาษาไทยออกเป็น 3 ชนิด คือ เสียงแท้ เสียงแปร และเสียงดนตรี

วิจิตร ยอดสุวรรณ (2519) พูดถึงอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. ฐานกรณ์ล่าง จะเป็นอวัยวะที่สามารถเคลื่อนไหวได้ ได้แก่
 - 1.1 ริมฝีปาก
 - 1.2 ปลายลิ้น
 - 1.3 ส่วนหน้าของลิ้น
 - 1.4 ส่วนหลังของลิ้น
2. ฐานกรณ์บน จะเป็นอวัยวะที่ไม่สามารถเคลื่อนไหวได้ แต่ก็มีส่วนที่เคลื่อนไหวได้อยู่บ้าง

ได้แก่

- 2.1 ริมฝีปากบน
- 2.2 ฟันบน
- 2.3 ปุ่มเหงือก
- 2.4 บริเวณถัดจากปุ่มเหงือก
- 2.5 เพดานแข็ง
- 2.6 เพดานอ่อน
- 2.7 ลิ้นไก่
- 2.8 ช่องอาหารส่วนต้น
- 2.9 คอหอย

อวัยวะที่ใช้ออกเสียงพยัญชนะ

อวัยวะที่ใช้ออกเสียงพยัญชนะหรือฐานที่เกิดเสียงพยัญชนะมี 7 แห่ง คือ

1. ริมฝีปากทั้ง 2 ข้าง มี 5 เสียง คือ บ/b/ พ/ph/ ป/p/ ม/m/ ว/w/
2. ริมฝีปากล่างกับฟันบน มีเสียงเดียว คือ ฟ/f/
3. ปุ่มเหงือกหรือฟัน ปุ่มเหงือกมี 7 เสียง คือ ด/d/ ต/t/ ท/th/ น/n/ ร/r/

ล/l/ ช/s/...

4. ปุ่มเหงือกต่อเพดานแข็ง มี 2 เสียง คือ จ/c/ ช/ch/
5. เพดานแข็ง มีเสียงเดียว คือ ย/y/
6. เพดานอ่อน มี 3 เสียง คือ ก/k/ ค/kh/ ง/n/
7. เส้นเสียงหรือช่องเส้นเสียง มี 2 เสียง คือ อ/?/ ฮ/h/

เนื่องจากระบบโครงสร้างของแต่ละภาษามีความแตกต่างกัน จึงเป็นอุปสรรคขัดขวางการเรียนรู้ทั้งในด้าน การฟังและการพูด การอ่านและการเขียน เสียงบางเสียงที่แตกต่างออกไปหรือไม่ปรากฏในภาษาเดิม จะทำให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้เรียนมาก เช่น หน่วยเสียงของภาษาไทยอีสานที่ต่างจากภาษาไทยกลาง (ประสิทธิ์ กาวย์กลอน, 2519; วิจิตร ยอดสุวรรณ และคณะ, 2519)

2.3 หน่วยเสียงพยัญชนะของภาษาไทยอีสานที่ต่างจากภาษาไทยกลาง

สำเริง ยूरชัย (2527) ได้รวบรวมไว้ว่า หน่วยเสียงในภาษาอีสานมีจำนวนและลักษณะใกล้เคียงกับภาษาไทยกลางดังนี้

หน่วยเสียงพยัญชนะ มี 20 หน่วยเสียง คือ

1. /k/ ก	2. /kh/ ข ค	3. /n/ ง
4. /c/ จ	5. /n/ ญ	6. /d/ ด
7. /t/ ต	8. /th/ ถ ท	9. /n/ น
10. /b/ บ	11. /p/ ป	12. /ph/ ผ พ
13. /f/ ฟ	14. /m/ ม	15. /y/ ย
16. /l/ ร ล	17. /w/ ว	18. /s/ ส ซ ฉ
19. /h/ ห ฮ	20. /ʔ/ อ	

เสียงพยัญชนะ 20 เสียงนี้ มีที่ตรงกับเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกลาง 19 เสียง เสียงพยัญชนะที่มีในภาษาอีสานแต่ไม่มีในภาษาไทยกลาง 1 เสียง ได้แก่ เสียงพยัญชนะนาสิก /n/ เสียงพยัญชนะที่มีในภาษากลาง แต่ไม่มีในภาษาอีสาน 2 เสียง ได้แก่เสียง /ch/ และเสียงพยัญชนะ /r/

นอกจากนี้รุ่งอรุณ ทิมชุดเหิธร (2531) ยังได้ทำการเปรียบเทียบเสียงศัพท์และกระสวนประโยคที่ใช้อยู่เสมอ ระหว่างภาษาไทยกลาง และไทยอีสานจังหวัดขอนแก่น ได้สรุปหน่วยเสียงพยัญชนะ ที่ใช้ในจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

1. หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียว มีทั้งหมด 20 หน่วยเสียง ได้แก่

/b d p ph t th k kh ʔ c f s h l m n n n w j/

2. หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ ไม่มีการออกเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำ ที่ปรากฏในภาษาไทยกลาง จะคงเหลือแต่หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดียวในภาษาถิ่น จังหวัดขอนแก่น เช่น

/kl/	————>	/k/
/pr/	————>	/p/
/tr/	————>	/t/
/kw/	————>	/k/
/khw/	————>	/kh/

ถึงแม้ว่าในภาษาถิ่นจังหวัดขอนแก่น จะไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวบางหน่วยเสียง ที่ปรากฏในคำ บางคำจะออกเสียงเป็นเสียงควบกล้ำของหน่วยเสียงพยัญชนะ 2 หน่วยเสียง ที่มีฐานที่เกิดใกล้เคียงกัน เช่น

/k/	————>	/kc/	เช่น	/kcep/	"เจ็บ"
/h/	————>	/khch/	เช่น	/khchin/	"ชิง"
/c/	————>	/kc/	เช่น	/kc :w/	"แจว"
/j/	————>	/jn/	เช่น	/jn :/	"แย้"

ตารางที่ 1 แสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกลาง

ฐานที่เกิด ลักษณะเสียง		ริมฝีปากบน และล่าง	ริมฝีปาก ล่างกับ ฟันบน	ปลายลิ้น กับ ปุ่มเหงือก	กลางลิ้น กับเพดาน แข็ง	โคนลิ้น กับเพดาน อ่อน	คอหอย
กัก(stop)	โฆชะ	บ b		ฏ ด d			?
	อโฆชะ	ป p ภ ฝ ผ ph		ฏ ต t ฐ ถ ท ฒ ท ฐ th		ก k ค ข ฆ kh	
	ลิถิล ธนิต						
กึ่งเสียดสี (affri cates)	อโฆชะ	ลิถิล ธนิต			จ c ฉ ฉ ช cn		
เสียดแทรก (fricatives)	อโฆชะ		ฝ ฟ f	ศ ษ ส ซ s			ห h
ข้างลิ้น(laterals)	โฆชะ			ล ท l			
นาสิก (nasals)	โฆชะ	ม m		ณ น n		ง n	
กึ่งสระ (semi-vowels)	โฆชะ	ว w			ย j		

ตารางที่ 2 ตารางแสดงหน่วยเสียงพยัญชนะในถิ่นจังหวัดขอนแก่น (รุ่งอรุณ ทัพซุณหเชียร, 2531)

ฐานที่เกิด ลักษณะเสียง		ริมฝีปากบน และล่าง	ริมฝีปาก ล่างกับ ฟันบน	ปลายลิ้น กับ ปุ่มเหงือก	กลางลิ้น กับเพดาน แข็ง	โคนลิ้น กับเพดาน อ่อน	คอหอย
กัก(stop)	โฆชะ	b		d			?
	อโฆชะ ลีถิล ธันด	p ph		t th		k kh	
กึ่งเสียดสี อโฆชะ (affricates)					c		
เสียดแทรก อโฆชะ (fricatives)			f	s			h
ข้างลิ้น(laterals) โฆชะ				l			
นาสิก (nasals) โฆชะ		m		n	n	n	
กึ่งสระ โฆชะ (semi-vowels)		w			j		

2.4 ความหมายของคำควบกล้ำ

กำชัย ทองหล่อ (2533) และสนั่น ปัทมะทิน (2535) กล่าวถึงอักษรควบ พอจะสรุปได้ดังนี้
อักษรควบ คือ พยัญชนะต้นควบกับตัว ร ล ว ประสมกับสระตัวเดียวกัน และออกเสียง
พร้อมกัน อักษรควบแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. อักษรควบแท้ คือพยัญชนะ 2 ตัว ที่มี ร ล ว ประสมอยู่กับสระเดียวและอ่านออกเสียง
พร้อมกัน เช่น คลอง ไกล่ กว้างขวาง ตะกร้า พยัญชนะที่ควบกับ ร ล ว มีดังนี้

พยัญชนะที่ใช้ควบกับตัว ร

กร ตัวอย่าง กระลั่นกระล่าย กรอง

ขร ตัวอย่าง ขรุขระ ขริม
 คร ตัวอย่าง ครบ ครีว
 ตร ตัวอย่าง ตราบ ตรึง
 พร ตัวอย่าง ประชุม ปราสาท
 พร ตัวอย่าง พระสงฆ์ มะพร้าว
 พยัญชนะที่ใช้ควบกับตัว ล
 กล ตัวอย่าง กล้า กลอง
 ชล ตัวอย่าง ชลาด เซลา
 คล ตัวอย่าง คล้าย คลอง
 ปล ตัวอย่าง ปลาย ปลุก
 พล ตัวอย่าง พลาด พลุ
 ผล ตัวอย่าง ผลัด ผลิ
 พยัญชนะที่ใช้ควบกับตัว ว
 กว ตัวอย่าง กวาด กวาง
 ขว ตัวอย่าง ขวา ขว้าง
 คว ตัวอย่าง ควัน ควัง

2. อักษรควบไม่แท้ คือ พยัญชนะ 2 ตัว ควบกันอยู่กับสระเดียวกัน พยัญชนะที่ควบกับตัว ร จะอยู่หน้าหรือหลังก็ได้ แต่ออกเสียงเฉพาะพยัญชนะตัวหน้า หรือตัวหลังเพียงตัวเดียว ตัว ร จะไม่ออกเสียงหรือบางคำจะเปลี่ยนเป็นเสียงอื่น ตัวอย่างเช่น

2.1 ออกเสียงเฉพาะตัวหน้า เช่น ศรีธธา ศรี จริง ไชรั สร้าง โศรกเศร้า เสริม

2.2 ออกเสียงเปลี่ยนไป ได้แก่ ตัว ท ที่ควบกับตัว ร ออกเสียงเป็นตัว ช ซึ่งได้แต่งเป็นบทประพันธ์ดังนี้

ทรวดทรงทราบทราทราย	ทรุดโทรมหมายนกอินทรี
มัทรี อินทรีมี	เทริด นนทรี พุทรา เพรา
ทรวงไททรัพย์แทรกวัด	โทรมนัสย์ ฉะเชิงเทรา
ตัว "ทร" เหล่านี้มา	ออกสำเนียงเป็นเสียง "ช"

2.5 ความหมายและความสำคัญของการอ่าน

ฉวีวรรณ พลชนะ (2532) มณฑา ธงอินเนตร (2528) ยุพา ส่องศิริ (2524) วิไลวรรณ สมโสมภณ (2529) สมบัติ มหเรศ (2520) และสนิท ตั้งทวี (2529) ได้กล่าวถึงความหมายการอ่านไว้ ซึ่งสามารถสรุป ได้ว่า

การอ่าน หมายถึง การแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นความหมาย สามารถสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ความสำคัญของการอ่าน ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้ (ฉวีวรรณ พลชนะ, 2532; ประเท็น มหาจันทร์, 2530; มสธ., 2529)

1. การอ่านเป็นพื้นฐานของการศึกษาวิชาต่าง ๆ และเป็นพื้นฐานในการศึกษา ในระดับสูงขึ้น
2. การอ่านเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทย
3. การอ่านเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประกอบอาชีพ และทำให้ประสบความสำเร็จ ในการทำงาน
4. เป็นการถ่ายทอดความรู้สึกระหว่างผู้เขียน และผู้อ่านให้เข้าใจซึ่งกันและกันได้
5. การอ่านเป็นประสบการณ์ให้ความรู้ และความเพลิดเพลินเพลิดเพลินทั้งให้ประสบการณ์ที่กว้างขึ้น

2.6 หลักการอ่านออกเสียง

ฉวีวรรณ พลชนะ (2532) ทศนีย์ ศุภเมธี (2527) มสธ. (2529) และสนธิ ตั้งทวี (2529) ได้กล่าวถึงหลักการอ่านออกเสียง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. อ่านออกเสียงให้ชัดเจนถูกต้อง โดยเฉพาะคำควบกล้ำ และตัว ร ล
2. ไม่อ่านเร็วหรือช้าเกินไป
3. รู้จักแบ่งวรรคตอน
4. ใช้น้ำเสียงได้เหมาะสมกับเรื่อง
5. สำเนียงต้องไม่ผิดเพี้ยนออกเป็นภาษาถิ่น
6. อ่านออกเสียงให้ดังพอสมควร

2.7 การอ่านออกเสียง

มณฑา ธงอินเนตร (2524) กล่าวว่า ในโรงเรียนจะต้องฝึกทักษะการอ่านออกเสียงกันตั้งแต่เริ่มเรียน เพื่อให้อ่านได้ถูกต้องชัดเจน และสามารถสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจได้ตรงตามต้องการ

สำเร็จ ยุธชัย (2527) เสนอไว้ว่า การสอนอ่านออกเสียงนั้นมีคุณค่าในการเรียนมาก เพราะการอ่านออกเสียงมีประโยชน์ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านมากขึ้น เพราะการอ่านออกเสียง นักเรียนต้องจำสระ พยัญชนะ ตัวสะกดได้ จึงจะอ่านได้ถูกต้อง

2. ช่วยให้นักเรียนจดจำข้อความที่ดีไว้เป็นตัวอย่าง

3. ช่วยให้นักเรียนออกเสียงได้คล่องแคล่วและถูกต้อง

4. การอ่านทำนองเสนาะช่วยทำให้นักเรียนรู้จักความไพเราะของบทกวี มีใจเบิกบาน และผ่อนคลาย

5. การที่นักเรียนต้องอ่านออกเสียงให้เพื่อน ๆ และครูฟัง ย่อมช่วยให้มีความกล้าหาญ และส่งเสริมบุคลิกภาพให้ดีขึ้น

6. การที่นักเรียนแต่ละคนต้องออกมาอ่านให้เพื่อนฟังนั้น ย่อมทำให้นักเรียนต่างรู้จักกันดีขึ้นและย่อมเห็นความแตกต่างในความสามารถของเพื่อน ๆ ครูควรจัดชม เพื่อปรับปรุงการอ่านให้ดีขึ้น

บันลือ พฤษะวัน (2530) ได้ให้คุณค่าของการอ่านออกเสียงไว้ดังนี้

1. เป็นการฝึกทักษะเบื้องต้น ทั้งครูยังสามารถใช้ประโยชน์ให้สัมพันธ์กับการพูดและการฟังได้ดี

2. การอ่านออกเสียง ย่อมช่วยให้ครูสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าในการฝึกทักษะการอ่านและสามารถช่วยเหลือแก้ไขเด็กผู้อ่านผิดพลาด ลังเลใจ หรือ อื่น ๆ ได้ทันเวลาที่ เช่น ช่วยแก้ไขการพูดหรืออ่านไม่ถูก ไม่ชัด ไปพร้อมกันได้

3. การอ่านออกเสียงจะช่วยให้เด็กได้ตรวจสอบตนเอง ฟังเอง ฝึกการฟังได้ดีขึ้น และเพื่อนร่วมชั้นได้มีโอกาสฝึกฟัง และฝึกหัดอ่านในใจตามไปด้วย อย่างที่เรียกว่าช่วยให้มีการฝึกอ่านได้กว้างขวางกว่าการอ่านในใจ

4. การอ่านออกเสียงย่อมช่วยพัฒนาการพูดของเด็ก ในด้านการใช้คำ การผูกประโยคได้ดีขึ้น เพราะเราเชื่อว่า ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้น ย่อมใช้ภาษาได้ดี ภาษาพูดใกล้เคียงกับภาษาเขียนมาก

5. จากการฝึกอ่านออกเสียงที่มีการอ่านนำและอ่านตามเป็นครั้งคราว ย่อมช่วยให้เด็กได้เรียนอ่าน ช่วยเด็กขี้อายให้กล้าแสดงออกและฝึกอ่านไปด้วย

6. การอ่านออกเสียงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการอ่านบทประพันธ์ ร้อยกรอง เพื่อให้เกิดความไพเราะ ตัดใจในรสนาชาและวรรณคดีเบื้องต้นได้ดี

7. การอ่านออกเสียง อาจใช้ในการสื่อความหมายในฐานะที่ผู้อ่านอาจอ่านจดหมาย หนังสือหรือเรื่องราวแทนผู้รับซึ่งทำหน้าที่ฟังอยู่ได้ดีทางหนึ่ง

กรรณิการ์ พวงเกษม (2533) และสมบัติ ตัญญูรัตน์ (2531) ให้ข้อคิดในการสอนอ่านออกเสียงดังนี้

1. อ่านออกเสียงชัดเจน ฝึกอ่านออกเสียงพยัญชนะทุกตัวให้ชัดเจน โดยเฉพาะการออกเสียงตัว ร ล และว ควบกล้ำ
2. อ่านถูกต้อง สามารถอ่านได้ตามอักขรวิธีของไทย ไม่อ่านตกหล่นหรือเพิ่มเติมขึ้นมา
3. ออกเสียงตามอารมณ์และความรู้สึกของเรื่อง ได้ถูกต้อง
4. การเว้นจังหวะและวรรคตอนที่ถูกต้อง รู้จักการเน้นคำและแบ่งวรรคตอน หยุดออกเสียงในที่ควรหยุด ถ้าหยุดผิดที่จะทำให้ข้อความนั้นมีความผิดไปจากเดิม

สนธิ ตั้งทวี (2536) ได้เห็นความสำคัญของการอ่านออกเสียงว่า การอ่านออกเสียงเป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ซึ่งผู้อ่านจะต้องแปลงเสียง หรือถ้อยคำจากตัวอักษร หรือเครื่องหมายที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbol) ต่าง ๆ ที่เขียนไว้ออกมาให้ชัดถ้อยชัดคำ และต้องให้ผู้ฟังเข้าใจ การอ่านออกเสียงจึงมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการสื่อความหมายวิธีหนึ่ง ที่จะทำให้ผู้ฟังเข้าใจได้ชัดเจน ตามความประสงค์หรือไม่

Spache (1972) ได้เสนอว่าการอ่านออกเสียงเป็นกระบวนการต่อเนื่องสู่การอ่านในใจ การอ่านออกเสียงนำมาใช้เพื่อเป็นการให้ความหมายที่ละเอียดของอ่านในใจ ไม่ใช่เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการสอนหรือเพื่อใช้เป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียน กิจกรรมเหล่านี้จะถูกตามด้วยแบบฝึกเพื่อสร้างเสริมทักษะเสมอ

Smithand and D.Johnson (อ้างถึงใน Diane Lapp, 1983) กล่าวว่า การพัฒนาการอ่านของนักเรียน ข้อควรคำนึงอยู่ที่ว่า ครูจะต้องมีความรับผิดชอบ ที่จะทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านและมีความชำนาญในการอ่าน ยิ่งไปกว่านั้นคือ ครูจะต้องช่วยนักเรียนให้ได้รับการฝึกฝนการอ่านให้มากและนักเรียนจะอ่านหนังสือได้คล่องจะต้องใช้เวลาพอสมควรในการฝึกฝน

2.8 วิธีสอนที่นำมาใช้ในการสร้างแบบฝึกออกเสียงคำควบกล้ำ

มณฑา ธงอินเนตร (2524) ได้กล่าวถึงการสอนอ่านควรจะดำเนินเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. อ่านภาพ ครูให้เด็กออกเสียงบอกชื่อภาพแต่ละภาพ ภาพที่จะให้เด็กอ่าน ในตอนแรก ๆ ควรเป็นภาพง่าย ๆ มีลักษณะเดียวกันเช่น ไม้เท้าเดียว คนคนเดียว ปลาตัวเดียว ควรนำภาพเหล่านั้นมาให้เด็กดู แล้วให้บอกชื่อภาพนั้น โดยบอกเพียง ว่า ไม้ นก ปลา คน ดอกไม้ ฯลฯ เมื่อได้ฝึกเช่นนั้นพอสมควรแล้ว จึงหาภาพที่มีเหตุการณ์หลายอย่าง หรือ ของหลายอย่างอยู่ในภาพเดียวกัน เช่น ฝึกลือตอมดอกไม้ คนปีนต้นไม้ ฯลฯ
2. อ่านภาพประกอบคำ เด็กจะเดาคำโดยอาศัยภาพเป็นเครื่องนำทาง เมื่อใช้ภาพประกอบแล้ว ครูควรเขียนคำบนกระดานให้เด็กลองอ่านเฉพาะตัวอักษรอีกครั้ง โดยไม่ต้องใช้ภาษาเพราะเราใช้ภาพเป็นเครื่องนำทางในตอนแรกเท่านั้น
3. อ่านบัตรคำ จากที่เรียนมาแล้วในข้อ 1 และ 2

4. อ่านแถบประโยค โดยอาศัยความของประโยคและเนื้อเรื่องเป็นเครื่องนำทางครูนำคำที่นักเรียนได้ฝึกอ่านเป็นคำ ๆ มาแล้ว มาเขียนเป็นแถบประโยคให้นักเรียนอ่านบางคำอาจจะมี การหลงลืมไปบ้าง เด็กก็จะเดาและอ่านได้

5. อ่านแผนภูมิประโยค และแผนภูมิประสมการณ โดยใช้ประโยคจากแถบประโยค มาทำ แผนภูมิให้อ่าน และให้นักเรียนเล่าเหตุการณ์และสิ่งที่ตนพบเห็น ครูนำประโยคที่นักเรียนเล่ามา เขียนบนกระดานให้เด็กอ่าน

6. อ่านแบบเรียน ก่อนที่จะสอนอ่านบทเรียนในแบบเรียนนั้น ครูควรจะได้สอนคำต่าง ๆ มากพอสมควรแล้ว การอ่านในแบบเรียนนั้น สิ่งที่ต้องฝึกคือ

- การจับหนังสือให้ถูกต้อง
- การเปิดหน้าหนังสือ
- การวางท่าทาง
- การเก็บรักษาหนังสือ

ประเทิน มหาจันทร์ (2530) กล่าวถึงแนวโน้มเกี่ยวกับการสอนอ่านในระดับประถมศึกษาในปัจจุบัน สรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. ในระยะเริ่มต้นของการอ่าน ควรเน้นทักษะในการจำแนกภาพและเสียงทั้งนี้ เพราะเหตุว่าการอ่านเป็นการจำรูปร่างของตัวอักษรในคำ และการเชื่อมโยงตัวอักษรกับเสียงของคำซึ่งเด็กได้เคยรู้จักมาแล้ว

2. ได้มีการเน้นเกี่ยวกับธรรมชาติของการรับรู้ในกระบวนการอ่าน ซึ่งได้แก่การทำความเข้าใจ ความหมาย มิใช่เพียงการกวาดสายตาในการอ่านเท่านั้น

3. ได้มีการศึกษาถึงความบกพร่องทางเคมีและทางกายภาพ ที่ส่งผลทำให้การอ่านบกพร่อง ความผิดปกติในการทำงานของตา การขาดวิตามินบางอย่าง ความบกพร่องของระบบประสาทจะส่งผลทำให้การอ่านบกพร่อง

4. การอ่านเป็นการรับรู้ ซึ่งจัดเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสาร การอ่านจึงถูกจัดเข้าเป็นหน่วยของการให้การศึกษา

5. ได้มีการให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคลในการสอนอ่านจึงไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งโดยเฉพาะ แต่จะสอนหลาย ๆ วิธีประกอบกันตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล

6. ได้มีการนำโสตทัศนวัสดุมาใช้ในการสอนอ่านอย่างกว้างขวาง

7. การอ่านจัดว่าเป็นทักษะในการแสวงหาความรู้ การอ่านจึงถูกนำไปใช้เพื่อให้บรรลุจุดหมายปลายทางที่ได้ตั้งไว้

8. ความล้าหลังในการอ่านแสดงให้เห็นสาเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกัน

9. ความพร้อมในการอ่านมีความสำคัญสำหรับการอ่านในทุกระดับชั้น ตั้งแต่อนุบาลจนถึง

ระดับมหาวิทยาลัย

10. การสอนอ่านในปัจจุบันเน้นที่การสอนให้เด็กรู้จักเรียนด้วยตนเอง มากกว่าการบังคับให้เด็กทำแบบฝึกหัดโดยที่เด็กไม่สนใจ

11. หนังสือที่ใช้ในการสอนเด็ก และหนังสือที่เด็กอ่าน ปัจจุบันนี้มีอยู่อย่างกว้างขวาง มีแตกต่างกันหลายประเภท

12. การสอนอ่านในปัจจุบันเน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเพียงพยายามทำความเข้าใจเด็ก โดยส่วนรวมในฐานะที่เป็นบุคคลเท่านั้น

13. การสอนอ่านปัจจุบันเน้นที่การสร้างทักษะเบื้องต้น ซึ่งควรกระทำเสียตั้งแต่การสร้างความรู้ความพร้อม และจะต้องกระทำทุกระยะ

14. การประเมินผลการอ่าน กระทำโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น เครื่องมือที่ใช้มีความละเอียดยิ่งขึ้น ได้มีการค้นคว้าวิจัยกันอย่างกว้างขวางขึ้น

15. การอ่านปัจจุบันให้ความสนใจทั้งการอ่านออกเสียง และการอ่านในใจเท่า ๆ กัน

16. การสอนอ่านในยุคปัจจุบัน จำเป็นต้องให้ความร่วมมือกันหลายฝ่าย รวมทั้งจิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ นักวิทยาศาสตร์ ตลอดจนแพทย์โดยทั่ว ๆ ไป เช่น จักษุแพทย์ โสตแพทย์ เป็นต้น

บิลลิว พดุษะวัน (2530) ได้เสนอแนวการสอนและการฝึกทักษะทางภาษา แนวการสอนและการฝึกที่ให้เกิดความชำนาญอย่างมีภาษาชาวบ้านว่า ให้เกิดความคล่องตัวใช้เป็น ใช้ได้ ถูกต้องแนบเนียนนี้ มีแนวทางแห่งการฝึกเป็นขั้นตอนที่สามารถนำมาใช้ในการสอนภาษาแก่เด็กระดับประถมศึกษาและระดับอื่น ๆ ได้ดี อาจจัดเป็นขั้นตอนในการฝึกฝนได้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเลียนแบบ เป็นขั้นต้นในการที่ครูจะต้องให้แบบอย่างในการพูด การอ่านและการเขียน เพราะการเลียนแบบหรือคัดลอก ย่อมเป็นวิธีเรียนรู้ได้ดีแบบหนึ่ง ครูพูดเป็นประโยคหรือให้แบบอย่างที่ต้องการ แล้วให้เด็กทำตาม เมื่อเด็กสามารถทำตามได้ถูกต้องก็ถือว่าเด็กเลียนแบบได้ หรือรู้จักเลียนแบบแล้ว

ขั้นที่ 2 ผู้เรียนลองปฏิบัติเองโดยมีต้นแบบอย่าง นับเป็นขั้นฝึกสืบเนื่องจากขั้นแรก ในขั้นนี้เป็นการฝึกซ้ำในรูปแบบเดิม ครูผู้สอนผู้ฝึกเฝ้าสังเกตดูว่า ทำได้ถูกต้อง แสดงได้ถูกต้องหรือยัง ถ้าถูกต้องพอใจก็อาจข้ามขั้นที่ 3 ไปได้ หากไม่ถูกต้องก็ต้องดำเนินการ

ขั้นที่ 3 แก้ไขปรับปรุง ครูผู้ฝึกจำต้องแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง หรือทำท่าทางที่แสดงออกให้สวยงาม อาจให้แบบอย่างใหม่จนแน่ใจว่า ผู้เรียนทำได้ถูกต้องสวยงาม

ขั้นที่ 4 เป็นการแสดงในสถานการณ์จริงหรือจำลอง (ซ้อมใหญ่) เพื่อให้เกิด ความคล่องตัว คล่องแคล่ว โดยให้ฝึกบ่อยอย่างสม่ำเสมอ ในเรื่องของภาษา อาจให้ทดลองใช้ พูด อ่าน เขียน ใช้คำในสถานการณ์ที่ต่างออกไปจากรูปเดิม เพื่อเพิ่มความเข้าใจในการใช้ ในการแสดงออกมาต่อไปได้

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติ หลังจากฝึกขั้นที่ 4 จนครูแน่ใจว่ามีความคล่องตัวฝึกเข้าขั้นดี เด็กก็จะใช้ภาษา ใช้คำนั้นได้อัตโนมัติ เช่น การตอบคำถามได้ ถูกต้อง การใช้คำเรียงหรือเขียน เป็นประโยคได้ความดี ในขั้นนี้ครูผู้ฝึกอาจชี้แนะ กลวิธี เคล็ดลับ (ลูกเล่น) ให้เพิ่มเติม พอที่จะฝึก ผู้อื่นต่อไปได้

2.9 ความสำคัญของการสอนและหลักการใช้อุปกรณ์การสอน

วาสนา ชาวหา (2533) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการเรียนการสอน ไม่ว่าจะอยู่ในประเภทใดก็ตาม จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน อย่างมากมายดังที่ เปื้อง กุมุท (2519 อ้างถึงใน ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2521) ได้สรุปผลการวิจัยสื่อการเรียนการสอน ชนิดต่าง ๆ โดยมีได้จำกัดเฉพาะชนิดใดชนิดหนึ่งว่ามีคุณค่าต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ดีขึ้น เพราะมีความจริงจังและมีความหมายชัดเจนต่อผู้เรียน
2. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ในปริมาณมากขึ้นในเวลาที่กำหนดไว้จำนวนหนึ่ง
3. ช่วยให้ผู้เรียนสนใจและมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการเรียนการสอน
4. ช่วยให้ผู้เรียนจำ ประทับความรู้ลึกและทำอะไรเป็นเร็วและดีขึ้น
5. ช่วยส่งเสริมการคิดและการแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน
6. ช่วยให้ผู้เรียนรู้ในสิ่งที่เรียนได้ลำบาก โดยการช่วยแก้ปัญหาหรือข้อจำกัดต่าง ๆ

ได้ดังนี้

- 6.1 ทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ง่ายขึ้น
- 6.2 ทำนามธรรมให้เป็นรูปธรรมขึ้น
- 6.3 ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ดูช้าลง
- 6.4 ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงช้าให้ดูเร็วขึ้น
- 6.5 ทำสิ่งที่ใหญ่มากให้ย่อขนาดลง
- 6.6 ทำสิ่งที่เล็กมากให้ขยายขนาดขึ้น
- 6.7 นำอดีตมาให้ศึกษาได้
- 6.8 นำสิ่งที่อยู่ไกลหรือลึกลับมาศึกษาได้
7. ช่วยให้นักเรียนเรียนสำเร็จง่ายขึ้น สอบได้มากขึ้น

จริยา เหมินเฉลย (2535) เสนอหลักเกณฑ์ในการเลือกใช้อุปกรณ์การสอน ดังนี้

1. ความเหมาะสม สื่อที่จะใช้นั้นเหมาะสมกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสอนหรือไม่
2. ความถูกต้อง สื่อที่จะช่วยให้นักเรียนได้ข้อสรุปที่ถูกต้องหรือไม่ในเนื้อหา
3. ความเข้าใจ สื่อที่ใช้นั้นช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล และให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่นักเรียนหรือไม่

4. ประสบการณ์ที่ได้รับ สื่อที่จะใช้นั้นช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนหรือไม่
5. เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น จำนวนผู้เรียน ความสามารถ ความสนใจ รวมทั้งทักษะและรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนหรือไม่
6. เหมาะสมกับทัศนคติและทักษะของครูผู้สอนหรือไม่
7. ใช้การได้ดี โน้มนำก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนได้ดีหรือไม่
8. คู่กับราคา และการลงทุนในการผลิตและการนำมาใช้
9. สื่อนั้นช่วยให้นักเรียนร่วมกิจกรรมตามที่ครูต้องการหรือไม่
10. ระยะเวลาในการเสนอสื่อการสอนนั้นเหมาะสมหรือไม่
11. สื่อนั้นช่วยเสนอแนะกิจกรรมอื่น ๆ ที่นักเรียนอาจปฏิบัติเพิ่มเติมได้หรือไม่
12. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อไหม เช่น อาทิเช่น สถานที่ แสงสว่าง สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เป็นต้น

กิดานันท์ มลิทอง (2536) ได้เสนอหลักการเลือกสื่อการสอนว่า การเลือกสื่อ เพื่อมาใช้ประกอบให้เกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง ซึ่งในการเลือกสื่อนี้ ผู้สอนจะต้องตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียนให้แน่นอน เสียก่อน เพื่อใช้วัตถุประสงค์นั้นเป็นตัวชี้้นำในการเลือกสื่อที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีหลักการอื่น ๆ เพื่อประกอบการพิจารณา คือ

1. สื่อนั้นต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมายที่จะสอน
2. เลือกสื่อที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่จะให้ผลต่อการเรียนการสอนมากที่สุด ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชานั้นได้ดีเป็นลำดับขั้นตอน

3. เป็นสื่อที่เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน
 4. สื่อนั้นควรสะดวกในการใช้ มีวิธีใช้ไม่ซับซ้อนยุ่งยากจนเกินไป
 5. ต้องเป็นสื่อที่มีคุณภาพเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริง
 6. มีราคาไม่แพงจนเกินไป หรือถ้าจะผลิตเองควรคุ้มกับเวลาและการลงทุน
- จากทฤษฎี ผลการวิจัย และข้อคิดเห็นที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ผู้วิจัยสามารถสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง แบบฝึกคำควบกล้ำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้ดังนี้

1. ภาษาที่ใช้ในแบบฝึก เป็นภาษาง่าย ๆ ต่อการสื่อความหมายซึ่งใช้ในชีวิตประจำวัน และมีความหมาย

2. การเรียงเนื้อหาของแบบฝึก จะต้องคำนึงถึงความยากง่าย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยจะต้องเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายาก จากคำไปหาข้อความ

3. ดำเนินการสอนตามขั้นตอน คือ

- 3.1 ให้นักเรียนฟังเพื่อฝึกการแยกเสียง

- 3.2 ให้นักเรียนเห็นความแตกต่างของเสียงที่นำมาเปรียบเทียบ

- 3.3 ให้นักเรียนได้ฝึกออกเสียง

3.4 ให้นักเรียนได้ฝึกความลัมพันธ์ของการออกเสียงและการเขียน

4. ใช้ภาพประกอบแบบฝึก เพราะภาพจะทำให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะเรียนและภาพยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ความหมายของคำได้ด้วย

5. ใช้กิจกรรมต่าง ๆ ประกอบการฝึก เพื่อเร้าความสนใจของผู้เรียน

6. พยายามใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน เพื่อให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ทั้งการฟัง การพูดและการเห็น ในขณะที่ฝึก

7. แบบฝึกทุกแบบฝึก พยายามเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการฝึกออกเสียงมากที่สุด

8. ในขณะที่สอน มีการให้แรงเสริม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความพยายามที่จะเรียน และมีความพยายามที่จะฝึก

2.10. หลักในการสร้างแบบฝึก

ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการสร้างแบบฝึกและลักษณะที่ดีของแบบฝึก สรุปเป็นหลักการต่าง ๆ ได้ดังนี้ (นิตยา ฤทธิโยธี, 2520 และยุพิน พินิจกุล, 2524)

1. การฝึกอ่านจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ควรจะต้องเกี่ยวกับบทเรียนที่นักเรียนเรียน
3. มีความเหมาะสมกับความสามารถและวัยของผู้เรียน
4. ใช้เวลาฝึกไม่นานและเหมาะสมกับเวลา
5. มีจุดมุ่งหมายในการฝึกในแต่ละเรื่อง
6. ฝึกไปทีละเรื่องและสม่ำเสมอ
7. ควรเป็นเรื่องหรือนิทานที่ท้าทาย ไม่ยากหรือง่ายเกินความสามารถของผู้เรียน

นอกจากนั้นในเรื่องของลักษณะภาพที่เด็กชอบ ยังมีผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะไว้ดังนี้ สันทัต ภีบาลสุข และนิมฟ์ใจ ภีบาลสุข (2523) ได้เสนอแนะไว้เป็นข้อๆ คือ

1. ภาพสีมากกว่าภาพขาวดำ
 2. ภาพที่เหมือนจริงมากกว่าภาพประดิษฐ์
 3. ภาพที่แสดงให้เห็นการกระทำหรือเรื่องราว
 4. ภาพที่ไม่ซับซ้อน เห็นได้ง่ายและมีขนาดใหญ่
 5. ภาพที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิม หรือสิ่งที่ได้รู้จักมาแล้วอย่างดี
- การพิจารณาเลือกรูปภาพประกอบการสอน

1. ตรงกับจุดมุ่งหมายในการสอน
2. เหมาะสมกับวัยของนักเรียน

3. เกี่ยวข้องกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

4. เป็นจริง หรือเหมือนจริง พร้อมทั้งมีสิ่งที่จะทำให้เข้าใจขนาดได้ถูกต้องอยู่ในภาพนั้น

ด้วย

5. รูปภาพรูปหนึ่งมีเรื่องราวสำคัญเพียงเรื่องเดียวเท่านั้น

6. มีความชัดเจน และมีขนาดใหญ่พอจะมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการได้ชัดเจน

7. ควรเลือกภาพที่มีการจัดภาพหรือประกอบภาพได้น่าสนใจ

8. เลือกภาพสักต่อเมื่อเห็นว่าสื่จะช่วยการเรียนรู้ของนักเรียน

ประโยชน์ของรูปภาพต่อการเรียนการสอน

1. รูปภาพจำลองความเป็นจริงมาให้เราศึกษารายละเอียด และจะใช้เวลาศึกษาอยู่นานเท่าไรก็ได้

2. รูปภาพช่วยให้สิ่งที่อ่านหรือศึกษาสมบูรณ์

3. รูปภาพช่วยแก้ไขรอยประทับใจที่ผิดมาแต่เดิมให้ถูกต้อง

4. รูปภาพสามารถเร้าอารมณ์หรือเปลี่ยนเจตคติของผู้เรียนได้

และสุพรรณวรรณ ดันติผลาผล (2535) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับภาพการ์ตูนที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการเรียน การสอนไว้ เช่นกัน คือ

1. แสดงสิ่งที่เป็นนามธรรมประเภทความรู้ ความคิด ความรู้สึก ให้เป็นรูปธรรมในลักษณะภาพ

2. ใช้โน้มน้าวและเปลี่ยนทัศนคติ

3. ชักชวนให้ผู้ดูเกิดอารมณ์ขัน และช่วยผ่อนคลายอารมณ์

4. ให้ข้อคิดแฝงอยู่ในรูปภาพ

5. ถ่ายทอดอารมณ์ความคิดของผู้วาดให้แก่ผู้ดู

6. สะท้อนสังคม วัฒนธรรมความเป็นอยู่และเหตุการณ์สำคัญ ๆ ในช่วงเวลาต่าง ๆ

7. มีลักษณะไม่ซับซ้อน รายละเอียดไม่มาก สามารถเข้าใจได้ง่าย

8. เป็นภาพที่แสดงแทนของจริง ซึ่งไม่สามารถเห็นได้ด้วยตา หรือยากแก่การไปดูของจริง

9. ดึงดูดความสนใจ

ลักษณะภาพการ์ตูนที่ดี สำหรับการเรียนการสอน มีลักษณะดังนี้

1. เป็นภาพที่ตรงจุดประสงค์

2. สามารถอธิบายความคิดตามเนื้อหาได้ดี

3. เป็นภาพที่เสริมและสนับสนุนเนื้อหาทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น จดจำได้นาน

4. ไม่ผิดศีลธรรม วัฒนธรรมและกฎหมาย

5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิด เสริมประสบการณ์และปัญญา

ประโยชน์ของรูปภาพต่อการเรียนการสอน

1. ใช้ผ่อนคลายอารมณ์และบรรยากาศที่ตึงเครียด
2. ใช้เป็นเครื่องเตือนใจ
3. ใช้กระตุ้นความสนใจ
4. ใช้กระตุ้นผู้เรียนให้เกิดกิจกรรมต่าง ๆ
5. ใช้อธิบายเพื่อความเข้าใจเนื้อหา
6. ใช้เป็นกิจกรรมของผู้เรียน
7. ใช้สรุปบทเรียน

2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านออกเสียง

2.11.1 งานวิจัยในประเทศ

สนธิ สัตโยภาส (2531) ทำการวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกเพื่อสอนซ่อมเสริมนักเรียน ชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีปัญหาด้านการออกเสียงตัวสะกดไม่ชัดเจน นักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมด้วยแบบฝึก โดยผู้วิจัยได้นำให้นักเรียนได้ฝึกออกเสียงอย่างทั่วถึงทุกคน มีการสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่ฝึกออกเสียงช้าและมีการฝึกเนื้อหาจากง่ายไปยาก พบว่า มีสัมฤทธิ์ผลทางการออกเสียงคำที่มีตัวสะกดในภาษาไทยสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนซ่อมเสริมด้วยวิธีปกติ

วิชัย เพ็ชรเรือง (2531) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาไทยของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่พูดภาษาถิ่นระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมกับ กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมทั่วไป โดยแบบฝึกซ่อมเสริมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้นำการออกเสียงทุกแบบฝึกและเน้นเนื้อหาจากง่ายไปหายาก(คำไปหาความเรียง) ผลปรากฏว่า

1. นักเรียนกลุ่มอ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ผิดเพี้ยนที่ได้รับการสอน โดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความสามารถในการอ่านออกเสียง สูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนกลุ่มอ่านออกเสียงคำควบกล้ำไม่ชัดเจน ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความสามารถในการอ่านออกเสียงสูงกว่านักเรียน กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกซ่อมเสริมทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ัญญวรี ไสยรินทร์ (2532) ได้สรุปผลการวิจัยของวิธีอ่านออกเสียง และวิธีอ่านในใจที่มีต่อความเข้าใจเรื่อง ของนักเรียนที่พูดภาษาแม่ต่างกัน ไว้ดังนี้

1. นักเรียนที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ และนักเรียนพูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ อ่านเรื่องโดยวิธีอ่านออกเสียงได้คะแนนความเข้าใจในการอ่านสูงกว่า อ่านเรื่องโดยวิธีอ่านในใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแม่ได้คะแนนความเข้าใจในการอ่านสูงกว่านักเรียนที่พูดภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาแม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.11.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

Hoffman, James-v (1987) ได้รายงานถึงผลการศึกษาวิธีการสอนในกลุ่มนักเรียนที่มีพื้นฐานในการการอ่านต่ำ โดยใช้วิธีการอ่านออกเสียง ได้สรุปผลว่า การสอนอ่านต้องมุ่งเน้นที่การฝึกอ่านออกเสียง เพราะจะมีผลต่อการพัฒนาการในการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Henshaw (1992) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนอ่านในกลุ่มที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ ได้สรุปว่า ผู้ที่จะฝึกการอ่าน ควรได้ฝึกการพูดออกเสียงให้มาก ซึ่งจะนำไปสู่การอ่านในใจและการเขียนให้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสรุปได้ว่า

- เนื้อหาจะเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นการสร้างความสนใจของผู้เรียน
- วิธีการได้เน้นให้นักเรียนได้ฝึกออกเสียงเป็นกลุ่มย่อยและรายบุคคล
- การอ่านออกเสียงของนักเรียนทำให้ผู้วิจัยสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนที่ออกเสียงผิดได้ทันที และทำให้นักเรียนได้รับคำแนะนำที่ถูกต้อง

2.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า ได้มีผู้ทำการวิจัยหลายท่านใช้แบบฝึกประกอบการวิจัยกับนักเรียนที่มีปัญหาการพูดภาษาถิ่น และปัญหาเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทย ดังนี้

โรจนา แสงรุ่งรวี (2530) ทำการวิจัยผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำด้วยการใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้ นำคำที่นักเรียนเขียนผิดบ่อยๆ จำนวน 40 คำซึ่งได้จากการสำรวจจากนักเรียนโดยการสุ่มก่อนทำการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้คำที่สำรวจได้เป็นเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำก่อนและหลังการสอนด้วยการใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำแตกต่างกันในทางที่สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทองสุก เกลี้ยงพร้อม (2531) ได้สร้างแบบฝึกทักษะการฟังภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พูดภาษาเขมรในจังหวัดสุรินทร์ โดยนำแบบฝึกที่สร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พูดภาษาเขมร จำนวน 2 โรงเรียน จากอำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ คือ โรงเรียนบ้านตาอะ จำนวน 22 คน เป็นกลุ่มทดลอง และโรงเรียนบ้านชายทุ่ง จำนวน 21 คน เป็นกลุ่มควบคุม โดยที่ผู้วิจัยได้เรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายาก จากการฟังเป็นคำ ประโยค และเนื้อเรื่องสั้นๆ ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนกลุ่มทดลองที่ผ่านการฝึกทักษะสามารถ

พัฒนาการฟังสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

ปราณีต ภูโอบ (2532) ทำการศึกษาการสร้างแบบฝึกความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ยึดหลักวิธีการสอนแบบมุ่งฝึกเฉพาะด้านโดยตรง จะทำให้ผลที่ได้ตรงตามเป้าหมาย การฝึกไม่ว่าฝึกด้านใดก็ตามที่เหมาะสมกับวัย และความสามารถของนักเรียน จะทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะฝึก ซึ่งผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกมีความสามารถในการแก้ปัญหาจากสูงขึ้นกว่าเดิม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จรรยา ศรีพันธุ์บุตร (2533) ได้ทำการทดลองการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่าง กลุ่มที่สอนโดยใช้และไม่ใช้ชุดฝึกการเขียน ผู้วิจัยมีแนวทางการวิจัยคืองานวิจัยต่างๆ เป็นความพยายามในการที่จะหาแนวทางการสอนการเขียนเรียงความให้ได้ผล ถึงแม้ว่าผลที่ได้จะแตกต่างกันออกไปก็ตาม ก็ยังเห็นสมควรว่าควรจะมีสื่อหรือเทคนิคหลายๆ อย่างเป็นเครื่องมือช่วยผู้เรียนให้เกิดความคิด โดยเห็นว่าควรหาวิธีการสอนหลายๆ วิธีมาสอนวิชาภาษาไทย เพื่อมิให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนของนักเรียน ซึ่งได้ผลสรุปดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของกลุ่มทดลอง (ใช้แบบฝึกการเขียน) กับกลุ่มควบคุม (ไม่ใช้แบบฝึกการเขียน) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเจตคติต่อการเขียนเรียงความของกลุ่มทดลอง ทั้งก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มยุรี เหมือนพันธ์ (2535) ได้สร้างแบบฝึกเสริมทักษะวิชาภาษาไทยเรื่องตัวสะกดมาตราแม่กต สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกเสริมทักษะที่นำคำที่เป็นปัญหาหรือคำที่ยาก สำหรับนักเรียนนำมาให้ฝึกซ้ำบ่อยๆ ในแบบฝึกแต่ละชุด และเนื้อหาที่นำมาให้นักเรียนเรียน จะเริ่มจากเนื้อหาที่ง่ายไปหาเนื้อหาที่ยาก(คำไปสู่ประโยค) ปรากฏผลดังนี้ ผลการทดสอบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลอง (ใช้แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น) สูงกว่ากลุ่มควบคุม (ไม่ได้ใช้แบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยของทุกท่านที่กล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นว่าการนำแบบฝึกไปใช้ฝึกทำให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นทั้งนี้เพราะ

1. วิธีในการเรียนการสอน มีดังนี้
 - 1.1 มุ่งฝึกเฉพาะด้านโดยตรง ทำให้ผลที่ได้ตรงตามเป้าหมาย
 - 1.2 การฝึกไม่ว่าด้านใดก็ตาม ถ้าฝึกอย่างเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน ย่อมทำให้นักเรียนมีพัฒนาการสูงขึ้น
 - 1.3 กิจกรรมที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนไม่ซ้ำซาก ซึ่งทำให้นักเรียนกระตือรือร้นที่จะเรียน
2. เนื้อหาที่นำมาประกอบการเรียนการสอน มีลักษณะดังนี้
 - 2.1 เรียงลำดับจากเนื้อหาที่ง่ายไปหาเนื้อหาที่ยาก

2.2 เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

2.3 นำคำที่มีปัญหามาสอน ให้นักเรียนได้ฝึกบ่อยๆ

3. เครื่องมือประกอบการเรียนการสอน จะมีสื่อประกอบเพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้อยากเรียน
เช่น ภาพการ์ตูน ชุดฝึกการเรียนรู้